

38

26-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Κριτ. III, 31/1970

Α'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Οκτώβριος 1968 - Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

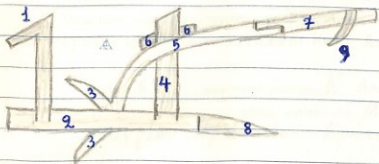
ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 2

- 4) Οἱ ἐργάται ἐλόμενοι ἡμερομίσθιον εἰς εἶδος καὶ εἰς χρήμα.
5) Οἱ δοῦλοι ὠνομάζοντο φαιμέγιοι

Σελίς 4

- 2) Ἡ μορφή τοῦ θαλασσοῦ Ἰυλίνου ἀρότρου ἦτο:

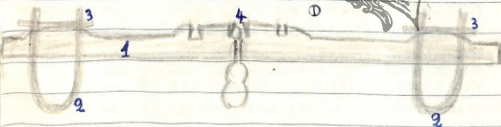

1. Νέχερν	4. Σπάθη	7. Ἀυροσταθαρία	9. Σιδερένιο
2. Ποδάρι	5. Γούλα	8. Σπῆν	μαρτί.
3. παρούτια	6. Σφήνες	5+7 (μαρτί) Σταθάρι	

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἡ μορφή τοῦ Ἰυγού εἶναι

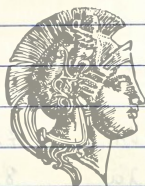
1. Ιυγος
2. Ζεῦλες
3. Ζεουλιά
4. Πούρα.

Σελίς 15

- 5) Κατὰ τὸν θερικρὸν ἐτραγουδοῦσαν Χρητικὴς μαντικαὶ δὲς ὅσως οἱ θαρραυόται:

- α) Ὅλο ἀπὸ τὴν παραβολὴν μὲ βάψαι καὶ θέρειν
γιὰ νὰ μὲ δέρνη ὁ ἄνεμος καὶ ὁ ἥλιος καὶ μαυρίσω.
β) Ὅλο ἀπὸ τὴν παραβολὴν ὅλο ἀπὸ τὸ δεσῆρι
μὲ θάνειν μερτάι παιδί καὶ θροίνω τὸ κριθάρι.
(παραβολὴ = αἶμα τὸ δεσῆρι = ἡ καινοβολία)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Μιαμου.....
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας... Κουνουργίου
Νομοῦ... Ηρακλείου.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Γωφάνης
Ἐμ. Τραυλινάκης. ἐπάγγελμα... διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Μιαμου. Κουνουργίου, Ηρακλείου Κρήτης
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 38.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ν. Μάλας. Κωνσ. Δασυαλάκης
.....
ἡλικία... 68... γραμματικαὶ γνώσεις... Δ' Δημοτικῶν.
..... τόπος κατεγωγῆς Μιαμου. Κουνουργίου. Ηρακλείου. Κρήτης.....
ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Δέν. ὑπὴρχον. ἰδιαιτέρως. τόποι......
Ἐπὶ τῇ περιοχῇ αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; Ἐνηλλάσσοντο. μακρὰ χρονικά διαστήματα.
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. Εἰς. τοὺς χωρικοὺς, εἰς. Κοινότητες, εἰς. μονὰς.....
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Οἱ. περισσότεροι. Παιτέρες. μοιραζοὺν τὴν. περιουσίαν. εἰς. τοὺς. παῖδας. τῶν. ὁσίων. παντρευθεῶν. καὶ. κρατοῦν. ἓνα. μέρος. μόνο. γιὰ. τὰ. γηραιὰ. τῶν.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

εἰς...ἀμφοτέραις...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναι*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ πρῶτους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Με. ο.λ. οὐλη-
ρακ...τὴν...οἰκογένειαν.*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) *ἐπιμισατόροι* ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

ἦτο...μισακτέροι...κοινωνικῆς...τάξεως...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς...εἶδος.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέμισμα, τὸ ἀλάνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐχρη-

σιμοποιούντο...καὶ...ἐργάται... (ἐποχικῶς καὶ

δι' ὅλον τὸν χρόνον... προήρχοντο ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ

χωρίου καὶ ἐκ τῶν περιχώρων ; Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐκ

τοῦ χωρίου καὶ τῶν περιχώρων. (φανεροί)

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; *εἰς...το...χωριό...καὶ...εἰς...το...πε-
ρίχωρα.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. *Ναι* ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *οὐκ*

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Μένον με ζωϊκὴν... μὲ πρὸν... (μασχαί)...
.....
.....
.....

- 2) Πότε ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ.ο... 1930.....

- ε'. 'Απὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Α.φ.ο... τ.ο... 1952.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μόνο διὰ τὸν... ἐχρησιμοποιεῖτο

γεννιῶν... εἰς... ὅλα τὰ καλλιεργήσιμα κτήματα.
Τὸ κατεσκευάζετο ὁ χαρμαῖς (σιδηροουργός)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... Τ.ο... 1960.....

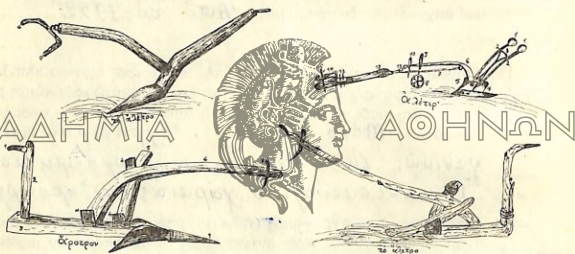
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ —.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....—.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ1969.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .Ο.Ι. .ΠΕΡΙ.Ε.Θ.Α.Ε.Ρ.Ο.Ι. .Γ.Ε. .
κρ.γ.ο.ί. .τ.α. .μ.α.τ.ε.σ.μ.ε.ύ.α.φ.α.ν. .μ.ό.ν.ο.ι. .τ.ων. .
μ.ο.κ.ο. .τ.ό. .ύ.κ.ι. .᾿ε.ψ.π.ε.ι.α.γ.ν.ε. .᾿α. .ε.ι.δ.η.ρ.α.ν.ρ.γ.ός. .
Σ.ή.μ.ε.ρ.α. .δ.έν.χ.ρ.η.σ.ι.μ.ο.φ.ο.ι.ο.ῦ.ν.τ.α. .ξ.ύ.λ.ι.ν.α. .ἄ.ρ.ο.τ.ρ.α.

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἑξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο μιᾶς μορφῆς.

ὕνι

ὕνι

...τρύπες
ἔπου μπαίνουν οἱ βίδες

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ἐκ ξύλου

Σπάθη

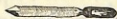
- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.) δαρκαῖς (πριόνι), σεμθάρνι, ἀρίδι, ξυλοφαῖ (ἀρνάρι) καὶ... ἀλλετρόεμιλοι (μυτερά, ἐξέδρα, ζο. ἐκασο - ετῶν ἐξέρῳου)

πριόνι

ἀρίδι

ρινί ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. **βοεῖς, σήμερα, χρησιμοποιοῦνται καὶ ἡμίονοι.**
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; **δύο.**

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; **Ἦτο. ἀναγκαῖος... ὁ ζυγός.**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

1^η μορφή

2^α μορφή

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοίνιου, ὁ ὁποῖος τόποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Λοῦρα... Προσδένεται...**

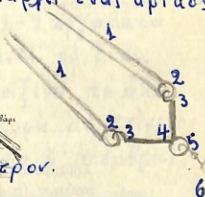
Σιδερένιοι κρίκοι

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; **1959**

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; **Στὸν αἶσο (λαιμαρχία) τοῦ ψῶου... στερεώνονται**

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

δύο Λουριά. Δερμάτινα. ἢ δύο. διδυμάδες. ἔστην ἐν ἑνὶ τῶν Λουριῶν
 ἢ τῶν ἀλυσίδων. ὑπάρχουν. δύο γαλαῖδες. σιδερένιοι (κρίνοι) εἰς
 τοὺς ὀπλάτους. σπερμαίνονται μετὰ δύο γάλακτος. ἔνα Ἰούλιο. ἔφορτημα
 σχήματος V ἐστὶν μέγεθος ὁποῖου ὑπάρχει ἓνα κρινοῦ
 ὅπου προσδένεται
 τὸ ἄροτρον.

1. Πουρίδι
2. κρίκος
3. Γάντζοι
4. Ξύλινο ξάρτημα
5. κρίκος ξυλίνου ξαρτήματος
6. άροτρον.

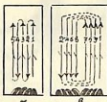
α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : Ἄνδρας (συνήθεια εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ ἀγροῦ)... Καρμιά, φορὰ καὶ ὑπηρετῆς.....

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Τὰ βόδια μπαίνουν στὸν θυγὸ.
Μέσα στὰ λούρα τοποθετεῖται ἡ ἀμνητὴ ἀυρο-
σταθμῆς τοῦ ξύλινου ἀρότρου εἰς τὴν ἐποῖαν ὑπάρ-
χει ἓνα σιδερένιο καρφί.
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. Στὴν ἀμνη τοῦ ἀ-
ρότρου ὑπάρχει ἓκα ἀγκίστρο (ἀντρί) καὶ ἀπὸ αὐτὸ συνδέεται
μὲ μία ἀλυσίδα, ἡ ὁποία, φέρει ἐκ τῶ ἀύρων ἓνα μαυρὸ σιδερένιο
ἀγκίστρο ποὺ μπαίνει μέσα στὰ λούρα.
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἡ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Με σχοινὶ αὐτοὶ εἶναι ἑσπόμενοι στὰ μέρηται.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς εἰς τὸ
 σχεδιάγραμμα α.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

+

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίες, ντάμιες, θιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; Ἐγίνετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας.
 (λωρίδι).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ; ὅταν τὸ χωράφι εἴναι ἐπιπεδὸ χωρίζεται με αὐλακίαν. ὅταν εἴναι ἀνώμαλο με ὄρθιες πέτραι (τρουλιὰ)

- 6) Πόῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; Δὲν ὑπάρχει περὶ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεις) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἐργρηδαίμοι ραῦντο ἄλλοι οἱ πρόποι ἀνάλογα με τὴν μορφήν τοῦ ἔδαφους.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. **ἔγινοντο... 1-2 ὀργώματα**
μετὰ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος τὸ ἔχει
καὶ μετὰ τὸ μέσον τῆς Ἀνοιξέως τὸ ἄλλο
μέτ' ἢν φρούρα δέσσει ὅτι ἡ κορὰ δὲ ἔγινετο
τὸ ἐρχόμενον Φθινόπωρον (ὅτι τὸ βρὶο ἢ καὶ ἔμβριο)
ὀνομάζονται καλλουργία

- 2) Διὰ τὸ φυτεῖν κηπευτικῶν. (Ἀπευτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

3-4 ὀργώματα τὴν Ἀνοιξάν... ὀνομάζονται
διβόλισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρ-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρ ἢ ἄλλο δημητριακόν....

4-5 ἔτη

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχὴν; **1 ὀργῶμα διὰ μέν τῃ δημητριακῇ τὸ φθι-**
νόπωρον

- β) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; **ἡ το. ἐπαροσάμμι**
ἢ ἡ σαρομοφιδία... εἰς τὴν ὁποίαν βάθρουν τὸν
σῶρον καὶ τὸν σῶρον...

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρν, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ
τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ... ἑλλειψοειδῆ...*

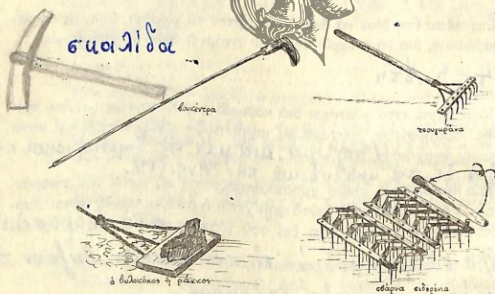
σιδηρᾶν... ράβδον, ἢ δοκοῖα... ἔχει... τοποθετηθῇ... εἰς... τὸ... ἐν... ἄκρον... τοῦ... βουκέντρου, ἢ ἀπλῶς... μὲ... τὸ... ἑλλειψοειδῆ... ἄκρον... τοῦ... βουκέντρου

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μόνον... ὅταν... τὸ... χωραφί... εἶναι... ἑξομαχῶς... γίνεται...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἄγρου πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Γιὰ... τὴν... ἰσοπέδωσιν... τοῦ... ἄγρου... χρῆσιμποιεῖται... ἡ... σκαλίδων... ἡ... ὁ... βολοκόπος...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἄγρου ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἔχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) **Ὁ μαρμαί**
διὰ σφαίριμον, ἢ τσάπα διὰ σφαίριμον, ἢ
σφαλίδα διὰ σφαίριμον καὶ σφαιλίδμα.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Ἡ γυνὴ καὶ τὸν, τὰ ἀνδράδια τοῦ, ἢ ἀνδρῶνες
τοῦ, δρῶντες πληρώνει (ἐργάζεται). Μαζεύουν τὰ
χόρτα, τὰ πέτρες, σπάζουν τοὺς βράχους, περρίζουν τοὺς θάμνους.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. **Τὰ ἀμμοαργιῶδη. Ἡ σπορὰ ἐγίνετο**

σπάζοντάς τὰ. Ἡ καλλιέργεια ἐγίνετο με
σφαίριμο, βοτάνισμα καὶ πότισμα.....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. **Τὰ ἀμμοαργιῶδη**

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. **Ἐφυτεύοντο... εἰς αὐλάκια.....**

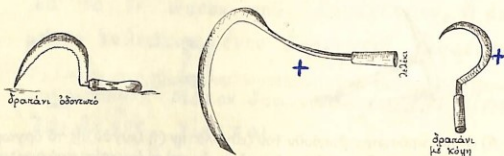
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἔχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μὲ τὸ δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ δρεπάνια

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ῥμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

Ὁμαλὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ξύλινη... ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο... λεπίδα...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) Ὁ χαρμῆς (ὁ εἰδηρορρῆς).....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) εἶναι.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Ἀνάλογα μὲ τὰ ὕψος τῶν δημητριακῶν. ἀπὸ 1-25 ἐκατοστῶν......

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). Καλαμίαι.....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Οἱ ἴδιοι αἱ θερισταὶ ἀπὸ δέτουν τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Το ἀπὸ δεκτοῦνται τὰ δράγματα ἀλλὰ μαζί. Αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ ἀ-
 λοῦνται ἀγκαλιές. ... *Ἀγκαλιές*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; *θερίζουν ἄνδρες*
καὶ γυναῖκες. ἤρχοντο θερισταὶ ἀπὸ
πᾶσι ἀφίχωροι καὶ ἐργάται μόνον.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρήμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

ἤμειβοντο με ἡμερομίσθιον. Ἡ ἀμοιβή
ἦτο εἰς εἶδος. Τὸ ἡμερομίσθιο ἦτο
μετὰ παροχῆς φαγητοῦ. ἔτρωγαν κατὰ
ταῖς 8-9 π.μ. (καλατὰ) μεθ' ἡμέρι, βράδυ καὶ
σπαινίως τὸ ἀπόγευμα (μαρέντα)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἐφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Αἱ γυναῖκες*
ἐπ'προφύλαξον τὰς χεῖρας με γάντια
ἐξ ὑφάσματος, τὰ ὅποια κατέβλεπα-
ρον αὐτὰς. Στὴ μέση δὲν ἐβίβαν
τίποτα.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; Συνήθως ὁ θερισμός ἀρχίσει... Δευτέρα... ἢ Τετάρτη.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν... Κρητικὰ... μαντικὰ δὲ.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σκαυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάθας, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

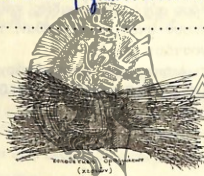
Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον... Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος ἔθιμος ἐν ἡμῶν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; Τὸ μεσημέρι πρὶν τὸ φαγεῖν καὶ τὸ ἑσπέρα.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρῖς, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. *Θ. Ἀνδρεῖ.*
Ἐδένον. τοὺς. στάχους. καὶ. αἱ. γυναῖκες. Ἐυρυβαλοῦσαν. τίς. ἀγκαλιές. Τὰ. δερμάτια. ἔδένοντο. μὲ. σχοινία. κατεσκευασμένα. ἀπὸ. βελονοειδῆς. θάμνους. (βροῦλα, λυγαριεῖ, κὺπερη). ἢ. ἀπὸ. τῶν. ἰδίων. τῶν. δημοτικαῶν. Ἐργαλεῖο. δὲν. ἐχρησιμοποιεῖτο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; *Τ. Α.*
Δερμάτια. συνεκentrώνοντο. εἰς. ὠρισμένον. μέρος. τοῦ. θερισμένου. ἀγροῦ. Συνεκentrώνοντο. ἀπὸ. 4. ἕως. 8. δερμάτια. Ἐποποθετοῦντο. τὸ. ἕνα. δίπλα. πρὸς. ἄλλο.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *Τὸ 1890*

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Τὸ φύτευμα... γίνεται... δύο φορές πρὸ ἔτος.
Ἀρχαίς... Ἀνοιξέως... καὶ... ἀρχαίς... Φθινοπώρου.

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν... Μὲ... σκαλίδου καὶ μὲ ἄροτρο.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Δεν ἐσυνθιζέτο.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ...

Τὰ δεματία... μετεφέραντο... εἰς τὸ ἀλώνι....

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Θεμωνιά... ἡ τοποθέτησις... γίνεται εἰς σωρόν....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, ἰδὴλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ἄνεκαθεν... ὑπῆρχον οἱ χογενοίαι... ἀλώνιοι... ἂν ἐγένετο εἰς ἄλλον... χωρόν... ὁ χωρισμός τοῦ... μαρμαροῦ... ἀπὸ τὰ ἄχυρα....

οἱ χογενοίαι... ἀλώνιοι... ἂν ἐγένετο εἰς ἄλλον... χωρόν... ὁ χωρισμός τοῦ... μαρμαροῦ... ἀπὸ τὰ ἄχυρα....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Ἐξω... τοῦ... χωρίου... εἰς ματαλληλὸν... θέσιν... ὡς τε... νὰ... μὴν... ἔρρε... βάλληται... ἐπὶ... δυναιτὸν... ἄνεμον....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

τὸ ἀλείετον... εἰς μίαν... ἔνι οὕτε... δὲ καὶ εἰς

περισσοτέρας... συγγενεῖς... οἰκογενείας.
ἡ χρῆσις τοῦ ἀλώνιου εἰς τὴν περιπτῶσιν αὐτῶν γίνεται
κατόπιν συνενόησιν τῶν ἰδιοκτητῶν.

- 6) Ἀπὸ ποῦ ἀρχεῖται τὸ ἀλώνισμα καὶ ποῦ λήγει ; ...

ἀρχεῖται
τὸν Ἰούλιον... καὶ λήγει ἀρχαῖς... Ἀβγούστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ...

Χωματῶν λωνον...
Τὸ δάπεδον... στρώνεται με ἀργι. ἀσφ. ἀσφ. χῶμα

ἔπειτα... ἢ ἐπιφάνεια τοῦ... εἶναι... λεῖα καὶ
συμπαιγνῆ.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματῶν λωνοῦ : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ...

Γίνεται... καθαρίζεται... ἀσφ. ἀσφ. χῶμα... ἀσφ. ἀσφ. χῶμα

Βρέχεται... τὸ δάπεδον με ἀφθονο νερό καὶ κατόπιν
πατιέται καὶ ἀσφ. ἀσφ. χῶμα... ἀσφ. ἀσφ. χῶμα
πατιέται με ὑγρὸν βοῶν...

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...

.....
.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὰ ἀλώνια δὲν ἔχουν ἀλωνό-στυλον,

.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

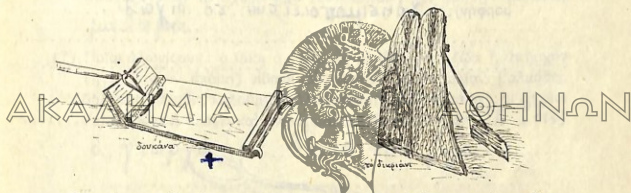
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὅρους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
στρούλουρας, δουκάκη, βουκάκη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Κατὰ τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων... ἔναι ἀν-
δραὶ... ἢ... μίαν γυναῖκα... ἐκκολοῦν... τὰ βόδια καὶ
τὰ ὀδνητὰ... εἰς ἄλωνα... τὸ δάπεδον τοῦ
ἀλώνιου, κρατῶνται δὲ οἱ σχοινία, μὲ τὰ ὀρθὰ
ἔχει δέσει τὰ βόδια ἀπὸ τὰ μέρατα.

β) Πῶς ζενοῦνται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Καὶ τοὶ τὸν
 ἄλωνα μόνον τὰ ζῶα ζῶνται ἢ μὲν ζῶν ἢ μὲν
 σχοινί, τοῦ δαοῦτον. σχηματίζει... δ.η.λ.α.ε.ἰ. ἀερί
 τὸν... λαμνόν... τῶν... ζῶων...

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνη, δικριάνη,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζοντο) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουρκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; **Π. μηχανικόν.**

ἄλωνιστικὸν μέσον χρησιμοποιεῖται χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς
εἰς δύο προσαρμοζόμενα τεμάχια (βωλόσυρος).
 Τὸν ἐπρομηθεύοντο ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου ἢ τὸν κατασκευάζον-
 ται οἱ τῶν. Μὲ βωλόσυρον ἤλωνίζοντο μόνον τὰ δημητρια-
 κα. Τὰ ὄσπρια ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἀρχίζει...

περί τῆν 8^{ην} πρωΐνῃν μου διακόπτεται
περί τῆν 6^{ην} ἀπογευματινῇν.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ... Χρησιμοποιεῖται τὸ διχάλι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

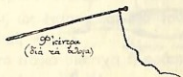
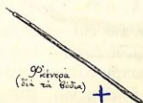
ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; ... Ναι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).

Χρησιμοποιεῖται τὸ βαυμέντρι (β. α. -
μέντρι). ἔχει μῆκος 2 μέτρα. ἀντίπου
καὶ εἶναι ξυλινόν.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν **Δούλα. 4 Ηλωνίζον. τ.ο. μ.αθ' ἡμέραιν.. α.ερί.που... 5... δούλα**

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

μάλαμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰς τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰγὰς καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν . . . **οἱ ἴδιοι**

οἱ γεωργοὶ μετὰ τὰς τοῦ ζῶα

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ τὰς καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

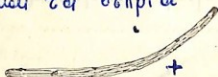
Ἐχρησιμοποίητο τὸ δ. κρότωνος ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀλωνισθῇ μισρὰ ποσότης δημητριακῶν

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο ; πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; **Δέν. εἶχε ἰδιομορφία. ὀνομασία. Τό. ξύλο, τὸ μῆκος, τὸ. αἶχος. καὶ τὸ. σχῆμα. δέν. ἦσαν κοινωριζόμενα.**

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). *Καὶ εἰς τὸ ἀλώνι καὶ εἰς τὴν αὐλήν. Ἐγένετο χρῆσις τοῦ κοπάνου διὰ τὴν κριθὴν καὶ τὰ ὁσπρία*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; *Μόνον ὁπιοῦ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Ἀὐτὸ ἐγένετο ἀποθνήσκου μεγάλων ποσότητων δημητριακῶν...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Οἱ σταχυεῖς ἐκποδοθευόντες ὅπ' εὐθείαις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ κοφάνισμα διὰ τὴν πείραν εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ κοφάνου. Ὁ χωρισμὸς τοῦ κοφάνου ἀπὸ τοῦ σταχύος ἐγίνετο τῇ βανδίᾳ τοῦ ἀνέμου. (Διὰ λίκνισμας)*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Ἰαχί*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *1969. Τὴν ἐφορμήσθη πρόωπον καὶ ἀγόμενον ἐξ ἀλλοῦ χωρίου*

β'. Λίκνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίκνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίκνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Ἦν ἀλωνισμένοι στάχυες λέγονται μάλαμα. Μὲ τὸ θρινάκι*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην,
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ὁ... εὐχηματιζό-*

*μενος... εὐρὸς... ἔχει εὐχήματα... ἐπιμήκει...
Ὁ... εὐχηματιζόμενος... εὐρὸς... λέγεται... λοιμὶ..*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... *Μὲ... τὸ... θρινάκι..*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Ἄνδρας... ἢ... γυναῖκα... εἰδικὸς λιχνιστῆς... ὅχι..

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Λέγονται κόντυλια... Ὁ καρπὸς... ἀποχωρί-
ζεται μὲ τὸν βελίκτηρα (ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ κυνολόγος)
καὶ μὲ τὸ κόσκινον... Δεύτερον ἀλώνισμα
δὲν... γίνεται..*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

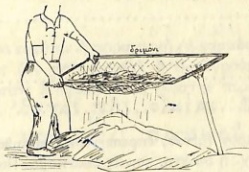
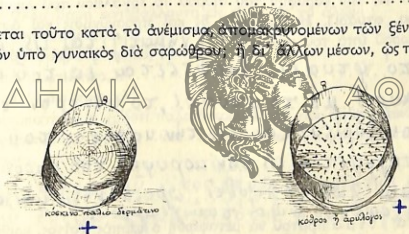
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἄφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Μ.Ξ.*
τὸν βολίστρη καὶ μὲ τὸ κόσκινο.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὁπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Μέτοι τὸ λινίσμα*

*παροιδύρνει (εμουπίζει) μὰ χυκούμαι τῶν πει-
ραμειάνων τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν αὐχέων.
ἔπειτα κομινίζεται... ὁ καιρὸς καὶ ὁ
φαιροῦνται διὰ τῆς χειρὸς τῆς ἐννομεί-
κωνται τυγλὸν μαντῶλοις.....*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λινίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; *Σχηματίζεται εἰς σωρόν*

*μὲ τὸ φτυάρι, χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ
σταυροὶ μὲ τὸ φτυάρι, τὸ κέντρον τοῦ ὁ
ποίου εὐρίσκειται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ
ἐμπηγνύεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ φτυά-
ρι καὶ ἔπειτα ἀποσπᾷται ἀποσπᾷται καὶ ἀποσπᾷται
τοῦ σωροῦ ὁ ὅς τοῦ γεωργοῦ.*

- 8) Ἄλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθῶν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).. Εἰς τὸ ἄλωνα
ἐσθῆγαν εἰς 8% μουκατατζής καὶ εἰς ἐπ. π. π. π.
κατ' ἀρχὴν 8% καὶ ἀργότερα εἰς ἐπ. π. π. π.
μόνον 4% (2% διατὴν Κοινότητα καὶ 2% δια
τὸν ἀγροφυλάκην)

μουκαλί

κούλας

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, +
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ὀλωιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῇσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Ἡ μέτρηση τοῦ σίτου ἐγένετο συνήθως μέτρον
τοῦ ὀπείου ἢ χωρητικότης ἢ το 8 - 16 ὀκάδας ὀ-
καλόγως τοῦ δημητριακοῦ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἐντὸς τῆς οἰκίας πάντοτε, εἰς

θεοδάρια, κοφινίδες, πατητήρια

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Ἐντός τοῦ χωρίου... εἰς αἰ-
χυρῶναι.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;....

Δ. ἐν... γίνεται... διαλογή.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;.....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὸ... ἀνάμμα... τῆς φωτιᾶς... λαμβάνει... χώ-
ραν... τοῦ... Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τὴν ἡμέ-
ραι τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καὶ τὴν
αἶρα τοῦ Ἑσπερινοῦ (β.μ.μ.) στὶς αὐλὰς
ὁλῶν... τῶν... σπιτιῶν.....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ^{τὴν}
φωτιά... τὴν... ἀνάβουν... ὡς... ἐπὶ... τὸ... πλεῖστον
ἡλικιωμένοι, ἀλλὰ καὶ ὅποιοι ἄλλοι. ^{παιδιὰ,}
^{γέροι κλπ.} θέλει
2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ., διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; ^{Για... το... ἀναιμμα}
^{τῆς... φωτιάς... χρησιμοποιοῦν... δύμους (δυμαίρια)}
^{τὰ ὅποια... ἐγεί... συγκεντρῶσει... ἐπὶ... πλεῖς}
^{ἡμέρῃ πρὶν ὁ νοικοκύρης τοῦ ἐπιτιοῦ.}
3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις τῶν. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τοποθετοῦν... μεριανοῦ... δύμους (δυμαίρια
Τερά)... τὸν... ἐν... ἐπὶ... ἀλλο... καὶ
τοῦ... δίνουν... φωτιά...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχὰς, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα... ^{ὅταν... ἀναι... ἡ...}

φωτιά... λένε... «... ἐν... ἐχού... τῶν Ἑβραίων
ἐν... ἐστάθη... ὁ Χριστός...» δηλαδὴ
Γιὰ τὸ πείσμα τῶν... Ἑβραίων... ἀναιστη-
θηκε... ὁ Χριστός...

- 2) Πηδῆματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Τὰ... παιδιὰ... κατὰ τὸ... ἀναιμμα... τῆς
φωτιάς... χαίρονται, θορυβοῦν καὶ λένε
«καὶ με... τὸ... Ἑβραίου... Καὶ με...
τὸ... Ἑβραίου» Ἀνα... Καὶ με... τοῦ... Ἑβραίου.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Δέν... αἰίου... τίποτα... εἰς... πύρα... ..

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ιούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ